

Sygn. akt VIII C 2155/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, VIII Wydział Cywilny

w następującym składzie :

Przewodniczący : Sędzia SR Tomasz Kalsztein

Protokolant : sekr. sąd. Kamila Zientalak

po rozpoznaniu w dniu 29 marca 2018 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w Ł.

przeciwko A. P.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej A. P. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwotę 647,14 zł (sześćset czterdzieści siedem złotych czternaście groszy) wraz z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 27 kwietnia 2016 roku do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałej części;
3. zasądza od pozwanej A. P. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwotę 141,84 zł (sto czterdzieści jeden złotych osiemdziesiąt cztery grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu w części.

Sygn. akt VIII C 2155/17

UZASADNIENIE

W dniu 15 września 2017 roku powód - (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. reprezentowany przez pełnomocnika będącego adwokatem, wytoczył przeciwko pozwanej A. P. powództwo o zapłatę kwoty 911,38 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że dochodzona przedmiotowym powództwem wierzytelność wynika z zawartej przez pozwaną z (...) Sp. z o.o. S.K.A. w W. umowy pożyczki. W dniu 30 maja 2016 roku pożyczkodawca zawarł z powodem umowę przelewu wierzytelności obejmującą m.in. wierzytelność przysługującą cedentowi względem pozwanej z w/w umowy pożyczki.

Na kwotę dochodzoną przedmiotowym powództwem składa się: niespłacony kapitał pożyczki – 647,14 zł, niespłacony prowizja za udzielenie pożyczki – 250 zł, niespłacone odsetki umowne – 14,24 zł.

(pozew k. 3-5v)

W dniu 26 września 2017 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi wydał w przedmiotowej sprawie nakaz zapłaty postępowaniu upominawczym, którym zasądził od pozwanego na rzecz powoda dochodzoną wierzytelność wraz z kosztami procesu.

(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 38)

Od powyższego nakazu zapłaty sprzeciw złożyła pozwana zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa.

(sprzeciw k. 40-42)

W piśmie procesowym z dnia 27 listopada 2017 roku strona powodowa podtrzymała żądanie pozwu.

(pismo procesowe k.. 51)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18 maja 2015 roku A. P. zawarła z (...) Spółka z o.o. S.K.A w W. umowę pożyczki w wysokości 1.500 zł. Spłata pożyczki miała nastąpić zgodnie z harmonogramem spłaty w 6 ratach, do dnia 18.11.2015 roku. Prowizja za udzielenie pożyczki wynosiła 750 zł. Kwota pożyczki była oprocentowana według stopy procentowej równej dwukrotności odsetek ustawowych. Na dzień zawarcia umowy stopa procentowa wynosiła 10% w stosunku rocznym zaś stopa referencyjna NBP wynosiła 1,5% w stosunku rocznym.

Umowa została zawarta na wniosek pozwanej.

(umowa pożyczki k. 29-33)

Kwota pożyczki została pozwanej udzielona w wyniku jej elektronicznej weryfikacji i uiszczenia przez nią opłaty 1 zł.

(potwierdzenie uiszczenia opłaty rejestracyjnej k. 36 i wypłata kwoty pożyczki k. 35).

Pozwana nie wywiązała się z przyjętego na siebie zobowiązania i nie spłacała rat pożyczki zgodnie z harmonogramem. W dniu 13 września 2016 roku, w związku z brakiem terminowej spłaty pożyczki, pożyczkodawca wypowiedział pozwanemu przedmiotową umowę. Kierując do pozwanego powyższe oświadczenie pożyczkodawca jednocześnie ostatecznie wezwał go do zapłaty kwoty 3.386,10.

(wypowiedzenie umowy pożyczki k. 22)

W dniu 30 maja 2016 roku (...) Sp. z o.o. S.K.A. w W. zawarła z powodem umowę przelewu wierzytelności m.in. opisanej powyżej wobec dłużnika A. P.

(umowa przelewu wierzytelności wraz z załącznikami k. 14-280v-17v)

Na dzień 15 września 2017 roku, to jest na dzień wytoczenia powództwa, pozwana nie uregulowała należności wynikających z tytułu umowy pożyczki, o której mowa, na łączną kwotę 911.38 zł. Na kwotę tę składa się:

- niespłacony kapitał pożyczki – 647,14 zł,
- niespłacona prowizja wstępna za udzielenie pożyczki – 250 zł,
- skapitalizowane odsetki umowne za opóźnienie – 14,24 zł.

Do dnia wyrokowania pozwana nie spłaciła powyższej należności.

(okoliczności bezsporne)

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie znajdujących się w aktach sprawy dowodów z dokumentów, których prawdziwość i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości, nie była również kwestionowana przez strony procesu.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części, co do kwoty 647,14 zł w pozostałym zakresie, to jest co do żądania prowizji w wysokości 250 zł było ono niezasadne.

Powód, w ocenie Sądu wykazał, że jego poprzednik prawny zawarł z pozwaną umowę pożyczki o określonej treści, której jednak pozwana nie spłaciła w całości zgodnie z treścią zawartej umowy. Powód wykazał przy tym swoją legitymację czynną do występowania w niniejszym procesie.

Zgodnie z treścią art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego pożyczkę określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący pożyczkę zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Skoro zatem pozwana, jako pożyczkobiorca, zawarła umowę pożyczki na kwotę 1.500 zł, od której miała zapłacić prowizję za jej udzielenie w wysokości 750 zł, to winna ją zwrócić w zakreślonym umową terminie, do dnia 18 listopada 2015 roku. W konsekwencji powód, który nabył przedmiotową wierzytelność od pożyczkodawcy, miał prawo dochodzić przedmiotowej wierzytelności w zakresie kapitału pożyczki.

Mając na uwadze powyższe Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 647,14 zł,

W pozostałej części, obejmującej prowizję za udzielenie pożyczki, powództwo podlegało oddaleniu.

Wskazana w umowie prowizja za udzielenie pożyczki w wysokości 750 zł w ocenie Sądu, stanowiła w istocie w okolicznościach niniejszej sprawy, próbę obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych, które od kwoty 1.500 zł (kwota pożyczki) za czas, na który udzielono pożyczki, wyniosłyby 35 zł (kalkulator odsetek maksymalnych). Pozwana, w ocenie Sądu, płacąc prowizję za udzielenie pożyczki miała ponieść ukryte, wysokie koszty pożyczki, które w istocie stanowiły lichwiarskie odsetki. W ogólnych warunkach udzielania pożyczek zastrzeżono wprawdzie, że prowizja ta miała odpowiadać kosztom pożyczkodawcy poniesionym w związku z przygotowaniem, udzieleniem i korzystaniem z pożyczki., nie mniej powyższe nie zmienia oceny Sądu w tym zakresie. Już sam w sobie sposób naliczania opłaty ukazuje jej bliźniacze podobieństwo do odsetek.

Dokonując analizy treści umowy Sąd ustalił, że pożyczkodawca podjął próbę obejścia przepisu art. 359 § 2 1 k.c. poprzez zastosowanie zawyżonych opłat za obsługę pożyczki, co znajduje odzwierciedlenie w znacznie przekraczającej odsetki maksymalne rzeczywistej wysokości tychże. Omawiana prowizja w ocenie Sądu nie była zatem wyłącznie ekwiwalentem za obsługę pożyczki, a stanowiła dla powoda dodatkowe wynagrodzenie za udzielenie pożyczki pełniąc faktycznie funkcję dodatkowych odsetek, a zatem jej wysokość podlega ocenie na podstawie powołanego przepisu art. 359 k.c. Dodatkowo kwota pożyczki została oprocentowana.

Mając na względzie, że w niniejszym przypadku mamy do czynienia z obrotem konsumenckim, Sąd uznał, że stosowany przez powoda zabieg prowadzi do naruszenia interesów konsumenta. Zastrzeżenie takich opłat, zmierzające do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych jest niedopuszczalne (art. 359 § 2 1k.c.), a zatem jako sprzeczne z ustawą – nieważne (art. 58 § 1 k.c.).

Zgodnie z tym przepisem czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Wobec braku przepisu przewidującego inny skutek zastrzeżenia zawyżonych opłat dodatkowych – jest ono nieważne, a zatem Sąd nie mógłby uwzględnić żądania w tym zakresie.

Pogląd o możliwości potraktowania prowizji jako sposobu obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych został zresztą wielokrotnie wyrażony w orzecznictwie. Sąd w niniejszej sprawie w pełni podziela przytoczone wcześniej stanowisko, że postanowienia umowne, wprowadzające wygórowaną prowizję (ewentualnie inne dodatkowe opłaty), nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 lutego 2015 r., V ACa 622/14; wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z 2016-01-21, sygn. akt III Ca 1712/15).

Biorąc pod uwagę wielkość prowizji za udzielenie pożyczki i obsługę pożyczki w stosunku do wielkości udzielonej pożyczki i czasu na jaki została ona udzielona, należy uznać prowizję za udzielenie pożyczki za wygórowaną i tym samym zawierającą w sobie nadmierny element obciążenia pożyczkobiorcy, prowadzący do zachwiania równowagi stron stosunku zobowiązaniowego, co pozostaje w sprzeczności z zasadą swobody umów o której mowa w art. 353¹ k.c. Również za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego uznać należy przedmiotowe postanowienie umowne nakładające na pożyczkobiorcę obowiązek uiszczenia prowizji. Wobec tego, że zasady współzycia społecznego ograniczają zasadę swobody umów (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 2 i 3 k.c.). w/w umowa również z tego powodu jest częściowo, bezwzględnie nieważna w omawianym zakresie na podstawie art. 58 § 2 k.c. w zw. art. 58 § 3 k.c. Zarówno art. 353¹ k.c., jak i art. 58 § 1 i 2 k.c. w sposób jednoznaczny zakreślają bowiem granicę, w jakich strony mogą dokonywać czynności prawnych. Prawo chroni uczciwość obrotu i zabrania rażącego naruszania reguł słuszności kontraktowej.

Niezależnie od powyższych rozważań podnieść należy, że powód nie udowodnił żądania w omawianym zakresie, nie przedłożył bowiem żadnego dowodu, który wskazywałby na rzeczywistą wysokość poniesionych kosztów związanych z obsługą pożyczki, które w istocie sprowadzały się jedynie do technicznej czynności monitorowania spłaty pożyczki.

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił powództwo w omawianym zakresie.

Niezasadne było również żądanie zapłaty skapitalizowanych odsetek od kwoty kapitału i naliczonej prowizji w wysokości 14,24 zł. Powód nie przedstawił bowiem żadnych dowodów które pozwoliłyby na zweryfikowanie przez Sąd kwoty odsetek, tym bardziej, iż odsetki od kwoty prowizji w ogóle nie powinny być naliczane ze względu na nieważność postanowień umownych w tym zakresie. Natomiast wysokość odsetek od kwoty pożyczki – kapitału nie została udowodniona. Brak jest bowiem wyliczenia tej kwoty oraz brak danych pozwalających na wyliczenie jej.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto w oparciu art. 100 k.p.c. stosując zasadę stosunkowego ich rozdzielenia. Pozwana przegrała proces w stosunku 71%. Koszty procesu obejmują wynagrodzenie pełnomocnika z wyboru powoda wysokości 270 zł (§ 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800), opłata od pozwu 30 zł i opłata od pełnomocnictwa 17 zł. Pozwana poniosła koszty: wynagrodzenia pełnomocnika – 270 zł i opłata od pełnomocnictwa 17 zł. Łącznie koszty wyniosły kwotę 604 zł. Wobec powyższego powodowi należy się zwrot kwoty 141,84 zł (604 zł x 0,71-287 zł).